

פרשת כי תצא

הדלקת נרות

אופק דימונה

ניסת שבת	יציאת שבת	ר"ת
18:49	19:33	20:09

שלושים יום עושה פדיון הבן אך אינו מברך ברכת 'שהחיינו', שאע"פ שהוא מקיים פדיון הבן מכל מקום מזכיר ע"י זה צערנו, והוא הדין לעניינו שאע"פ שאנו מקיימים ברכת הלבנה מכל מקום מזכירים אנו בזה את צערנו שלא תיקנו את הלבנה ואנו גורמים חסרון אורה.

ד. **ורבינו חיים פלאג'י** כתב מפני שאסור להסתכל בלבנה.

זין נשים בכרכת הלבנה?

מובא במסכת סנהדרין (מב.) **אמר ליה רב אחא לרב אשי: במערבא בארץ ישראל מברכי מברכים ברוך מחדש חדשים, אמר ליה: האי - נשי דידן נמי מברכי גם הנשים שלנו מברכות.**

כתב המאירי נשים ועמי ארצות שאינם יודעים לברך כל ברכת הלבנה מברכים ברוך אתה ה' א-לקינו מלך העולם מחדש חדשים.

ומשמע מדברי הגמ' והמאירי שנשים מברכות ברכת הלבנה, וכן דייק המגן אברהם (ס"ק א).

אלא שהמגן אברהם כתב בשם השל"ה והביאו המשנ"ב (ס"ק א) נשים פטורות מלברך ברכת לבנה משום שהוי מצות עשה שהזמן גרמא, ואע"פ שנהגו הנשים לברך על מצוות עשה שהזמן גרמא, כאן לא יברכו משום שעל ידם נתמעטה הלבנה.

ובשו"ת דברי יציב כתב לתמוה על טעם זה, שהרי הלבנה נוצרה ביום רביעי ונתמעטה באותו היום, ואילו חוה נוצרה ביום השישי, א"כ כיצד הלבנה נתמעטה ע"י חוה?! ותירץ שאין כאן מקום לשאלה, וכבר רמז השל"ה הקדוש, וכבוד א-לקים הסתר דבר ואין לנו עסק בנסתרות, ובמקום שאמרו לקצר אינו רשאי להאריך.

וראיתי בפסקי תשובות (אות ד) שכתב לתרץ, אף שהמאורות נבראו ביום רביעי וחווה נבראה ביום השישי, מכל מקום מבואר בבראשית רבה שלא לקו המאורות אלא למוצאי שבת, והיינו אילולי חטא חוה, הקב"ה במוצאי שבת היה מגדיל את השמש, אבל כיוון שחטאה חוה, לא היה ראוי להגדיל אור החמה, ולכן הקטין את אור הלבנה.

המברך ברכת הלבנה כאקבל פני שכינה

מובא במסכת סנהדרין (מב.) ואמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: כל המברך על החדש בזמנו - כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא (כתוב כאן בפסוק של החודש): החדש הזה, וכתוב התם (וכתוב שם) זה אלי ואנוהו (כשבני ישראל אמרו שירה, הצביעו על השכינה ואמרו 'זה', מה 'זה' אלי ואנוהו שכינה אף החודש 'הזה' פני שכינה).

כתב הבן איש חי (שנה שניה ויקרא אות כב) המברך ברכת הלבנה יאמרנה בשמחה בנחת ובשפה ברורה, מפני שהוא כמקבל פני שכינה. ולפי זה נהגו אנשי מעשה לטבול ביום קודם ברכת הלבנה.

כתב בכף החיים (אות ט) ברכת הלבנה יאמר תיבה תיבה בנחת רוח שהרי הוא מקבל פני שכינה ואיך יאמרנה בחפזון ויבלע את התיבות.

נזוה אין מברכים ברכת 'שהחיינו' על הלבנה?

כתב בספר חודש בציון (עמ' רצ"ט) שאין לומר על ברכת הלבנה ברכת שהחיינו מכמה טעמים.

א. **בספר תניא קדמון** כתב שברכת הלבנה שאנו מברכים היא על עצם חידוש הלבנה והיא מעין ברכת שהחיינו.

ב. **הכנסת הגדולה** כתב בשם רבינו דוד אבודרהם את הסיבה שאין מברכים ברכת שהחיינו על הלל בראש חודש, וכתב כי מפני שברכת שהחיינו היא ברכה שבאה מזמן לזמן ואין מברכים את ברכת שהחיינו פחות משלושים יום, ופעמים שר"ח פעם מלא (30 יום) ופעם חסר (29 יום), ולכן אין מברכים ברכת שהחיינו, א"כ הוא הדין לעניינו.

ג. **ובספר זכר דוד** כתב משום שברכת הלבנה נתקנה על קטרוג הלבנה שע"י קטרוג זה נולדה פגמתה, ושנפגמת גורמת לצרות רבות ורעות. וביאר בשו"ת כתב סופר מבואר במסכת שבועות (ט.) "אמר הקב"ה הביאו שעיר זה יהא כפרה [פירש רש"י כפרה בכדי להפיס דעתה של הלבנה] על שמיעטתי את הירח" ושואלים וכי מה לנו להביא כפרה על מיעוט הלבנה וכי אנו גרמנו לה זה? אלא שכשיהיה עולם מתוקן יהיה "אור הלבנה כאור החמה" נמצא שהדבר תלוי בנו, ומטעם זה אין אנו אומרים ברכת שהחיינו, שהרי פסקו התוס', הרא"ש והרמ"א שאם נפטר הבן לאחר

ואח"כ כתב להשיב על דברי שו"ת שבות יעקב שלדבריו ברכת הלבנה חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא, ולכן היה מספיק לטעם שנתקללה חוה, אבל לפי מה שבארנו שאין זה מצות עשה שהזמן גורם, אין די בטעם שחוה נתקללה שתהא עטופה כאבלה, שהרי מצינו שאם יש חשש שהאבל יפסיד ברכת הלבנה בתוך שבעה לימי אבלותו רשאי לברך ברכת הלבנה.

וכתב לתמוה על דברי שו"ת נשאל דוד, שהרי למדנו במסכת ראש השנה (טז:) דין הקבלת רבו משונמית, (שונימית נתברכה ע"י אלישע הנביא בבן וזכתה לבן ולבסוף נפטר, ולכן הלכה שונמית אל אלישע הנביא), שנאמר: "מדוע את הולכת אליו היום ולא חודש ולא שבת", היינו מדוע את הולכת אל אלישע הנביא? שהרי בדר"כ את הולכת בראש חודש או שבת. ואמרו בירושלמי (עירובין פ"ה ה"א) שהקבלת פני רבו חשובה כהקבלת פני שכינה. וכי נאסור על האשה הקבלת פני שכינה מדין ראייה!

ואת תירוצו השני שכתב שאין לנשים לברך בשעת וסתן, השיב עליו וכתב, ומה יענה בזמן שהם בטהרתן. ועוד, שכתב רב שרירא גאון, ובשו"ת הגאונים, אשה נדה מותרת להתפלל ולברך. והביאו ראייה מבכורות (כז.) נדה קוצה לה חלה. היינו מפרישה חלה, וודאי שאי אפשר להפריש חלה בלי ברכה. וכן פסקו הראב"ד, רב עמרם גאון ורב צמח גאון, רבינו האי גאון. ועוד שיש לכך ראייה מהכתוב (שמואל א, כה, כו) שאביגיל הייתה נביאה והזכירה את שם ה' כמה פעמים בפגישתה עם דוד, ואף שפירשה נדה כמבואר במסכת מגילה (יד.).

וגם מה שכתב בשו"ת אור פני משה, שכל כבודה בת מלך פנימה, אינו, כיוון שיכולה לברך בביתה, מהחצר או חלון ביתה.

אך גם בספר מאורי אור תמה מאוד על טעם זה, וכתב מה לנו להמציא טעמים משום שנתמעטה הלבנה על ידם, שהרי לא כתוב בשום ספר קדמון לפטור את הנשים ובפרט שבגמרא שלנו מפורש שהנשים מברכות על ברכת הלבנה.

וכתבו הפוסקים כמה וכמה טעמים מדוע אין הנשים מברכות ברכת הלבנה -

א. בשו"ת שבות יעקב כתב אע"פ שהנשים שלנו נהגו לברך על מצוות עשה שהזמן גרמא, בזה אינם מברכות, ואפשר לומר הטעם משום שאין לברך על ברכת הלבנה אלא בשמחה, ומבואר במסכת עירובין (ק:) שחוה נתקללה שתהא עטופה כאבלה.

ב. בשו"ת נשאל דוד כתב הטעם כיוון שברכת הלבנה חשובה כקבלת פני שכינה, ובמסכת חגיגה (ד.) מבואר שהתורה פטרה את הנשים מהראיה שנאמר "יראה כל זכורך".

ג. עוד כתב בשו"ת נשאל דוד ע"פ דברי הרמ"א שהנשים בשעת הוסת לא מברכות ולא מתפללות, לכן מנעו מהם ברכה זו.

ד. בשו"ת אור פני משה כתב הטעם משום "כל כבודה בת מלך פנימה", היינו שאין דרך הנשים לצאת בחוץ.

אולם בחזון עובדיה (חנוכה עמ' שעא) דחה דבריהם, וכתב אע"פ שלא ראינו נשים מברכות ברכת הלבנה, מכל מקום ראוי ונכון שישמעו את ברכת הלבנה מפי איש המברך ויתכוונו לצאת י"ת, מפני שע"פ פשט דברי הגמ' נשים מברכות ברכת הלבנה.

טעמו של החזון עובדיה

כתב בחזון עובדיה שם בהערה אין ברכת הלבנה חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא, שכתב הטורי אבן מצות ביכורים אינה חשובה כמצות עשה שהזמן גרמא, ואע"פ שמצות ביכורים (היינו הבאת פירות לבית המקדש) קבוע לה זמן, מחג שבועות עד חג הסוכות, הטעם לכך משום שאז הם מצויים בשדה, ואילו היו מצויים לפני חג שבועות היו ימים אלה ג"כ חשובים במצות הבאת הביכורים. וכן כתב בחכמת שלמה שאין ברכת הלבנה מצות עשה שהזמן גורם כיוון שאין יכולים לקיימה בכל עת מחמת מציאות הלבנה ולא בגלל הזמן, ורק מצות שאפשר לקיימה בכל השנה כגון: סוכה, לולב, והתורה קבעה לה זמן מסוים חשוב מצות עשה שהזמן גורם.

ציבור שהתחילו לקרות מליאלת
אסתר, ונזכרו שלא ברכו
ברכת האלנה, ויש חס אס
יאתינו יפסידו ברכת האלנה
כי צד ינהלו? ומרוס?

להקדשה ולתרומות, התקשרו -
053.313.2472

העלון חוקדש:

להצלת: משחת אלוהר, יצחק ווישל כהן.
ארפואת: רזוי בת סופי.
לע"נ: דן בן נעמי ג'ולף ז"ל.